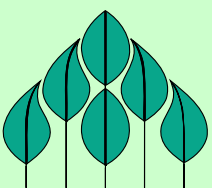

Wetgeving etikettering voeders voor hobby- en gezelschapsdieren

*Inleiding in de in Nederland
geldende wettelijke voorschriften
voor de etikettering van
samengestelde voeders bestemd
voor gezelschapsdieren en voor hobbydieren*

Kwaliteitsreeks nr. 119
Mei 2007

Productschap Diervoeder

Wetgeving etikettering voeders voor hobby- en gezelschapsdieren

*Inleiding in de in Nederland
geldende wettelijke voorschriften
voor de etikettering van
samengestelde voeders bestemd
voor gezelschapsdieren en voor hobbydieren*

Kwaliteitsreeks nr. 119

Mei 2007

Productschap Diervoeder
Stadhoudersplantsoen 12
2517 JL Den Haag
Telefoon 070 – 370 85 03
pdv@hpa.agro.nl
www.pdv.nl

Aan deze brochure kunnen geen rechten worden ontleend, de originele tekst van de wetgeving is bindend. Het PDV is niet de bevoegde instantie om een bindende interpretatie te geven van de wetgeving. De brochure en de voorbeeldetiketten zijn met de Voedsel en Waren Autoriteit afgestemd.

Inhoudsopgave

INLEIDING	2
1 DIERVOEDERWETGEVING ALGEMEEN	3
1.1. Europese oorsprong wetgeving	3
1.2. Toekomst Europese wetgeving	3
1.3. Systematiek Nederlandse wetgeving.....	3
1.3.1. Onderscheid mengvoeders en voedermiddelen	4
1.3.2. Verplichte en facultatieve aanduidingen	4
1.3.3. Dieren, huisdieren en landbouwhuisdieren.....	4
2 ALGEMENE REGELS ETIKETTERING	5
2.1. Niet misleidend	5
2.2. Taal.....	5
2.3. Export naar derde landen	5
2.4. Etiket of geleidedocument	5
3 SPECIFIEKE VOORSCHRIFTEN ETIKETTERING.....	6
3.1. Aanduiding soort voer.....	6
3.2. Toevoegingsmiddelen.....	7
3.3. Stikstofhoudende producten	9
3.4. Analytische bestanddelen.....	9
3.5. Samenstelling	11
3.6. Gebruiksaanwijzing.....	12
3.7. Referentienummer en garantie- en productiedatum	14
3.8. Hoeveelheid.....	14
3.9. Naam verantwoordelijke bedrijf en registratie- of erkenningsnummer.....	15
3.10 Overige facultatieve vermeldingen mengvoeder	15
VOORBEELDETIKETTEN HOBBY- EN GEZELSCHAPSDIEREN	16

INLEIDING

Deze brochure van het Productschap Diervoeder (PDV) is primair bedoeld voor de bedrijven die verantwoordelijk zijn voor de etikettering van samengestelde diervoeders voor gezelschapsdieren en hobbydieren. Deze brochure heeft geen betrekking op, in verband met de productie van levensmiddelen, bedrijfsmatig gehouden dieren.

Binnen het bedrijfsleven bleek behoefte te bestaan aan een document, waarin de in Nederland geldende wettelijke regels met betrekking tot etikettering overzichtelijk zijn weergegeven. Deze behoefte is ontstaan doordat er vanuit het wettelijke toezicht van de Voedsel en Waren Autoriteit (hierna VWA) een hernieuwde aandacht is ontstaan voor het onderwerp etikettering.

Veel bedrijven bleken moeite te hebben met het maken van correcte etiketten. Daarnaast werden er vanuit de sector nogal eens verschillen in de handhaving van de wetgeving over etikettering van diervoeders gemeld.

Het ontbreken van een goed en eenduidig overzicht van de regelgeving, leidt binnen de huisdiersector tot hoge kosten. Binnen deze sector besteedt men veel aandacht aan een voor de consument aantrekkelijke presentatie van diervoeders. Dit betekent dat men veel gebruik maakt van relatief dure voorbedrukte verpakkingen en etiketten.

Kleine aanpassingen van etiketten leiden al tot hoge kosten, doordat daarvoor meerdere dure drukplaten moeten worden vervangen. Daarnaast moeten soms grote voorraden etiketten en verpakkingsmateriaal worden vernietigd. Voor ieder product binnen een productlijn bestaat een andere verpakking en er zijn meestal ook meerdere volumes van een product in de handel. Ook is de handel in deze diervoeders internationaal georiënteerd. Verpakkingen zijn bedrukt in verschillende talen en bedrijven hebben te maken met verschillende nationale autoriteiten.

1 DIERVOEDERWETGEVING ALGEMEEN

1.1. Europese oorsprong wetgeving

De wetgeving met betrekking tot de etikettering van diervoeders is in Nederland geregeld in de Kaderwet diervoeders, het Besluit diervoeders en de Regeling diervoeders. Hoewel het nationale wetgeving betreft, bestaat deze wetgeving voornamelijk uit bepalingen die hun oorsprong vinden in Europese wetgeving.

De meeste bepalingen in de Europese wetgeving die betrekking hebben op etikettering zijn geregeld in Richtlijnen. De bepalingen van de Richtlijnen moeten om in werking te treden in beginsel eerst door de lidstaten zijn omgezet in nationale wetgeving. De belangrijkste richtlijnen die van belang zijn voor de etikettering van huisdiervoeders zijn Richtlijn 79/373/EEG (mengvoeders), Richtlijn 82/475/EG (over de aanduiding van ingrediënten van huisdiervoeders) en Richtlijn 96/25/EG (voedermiddelen).

Daarnaast zijn er echter ook bepalingen over etikettering opgenomen in Europese Verordeningen. De bepalingen van Europese Verordeningen hebben binnen de lidstaten rechtstreekse werking en hoeven om in werking te treden niet eerst in nationale wetgeving te worden omgezet. Vanuit de Kaderwet diervoeders, het Besluit diervoeders en de Regeling diervoeders wordt verwezen naar de voor diervoeder relevante Europese Verordeningen. (Verordening (EG) nr. 1831/2003, GGO-verordening, richtlijn 70/524/EG)

1.2. Toekomst Europese wetgeving

De Europese Commissie is bezig met de voorbereiding van een nieuw beleid met betrekking tot etikettering. Het voornemen bestaat om de richtlijnen die betrekking hebben op de etikettering van diervoeders op termijn te gaan vervangen door één Europese Verordening. Het voornemen is om de tekst van het wetsvoorstel in 2007 voor te bereiden. Omdat het wetsvoorstel in samenspel met het Europees Parlement en de Raad volgens de medebeslisingsprocedure van artikel 251 van het Verdrag zal moeten worden vastgesteld, is het waarschijnlijk dat deze nieuwe verordening niet eerder dan in 2009 van kracht wordt.

1.3. Systematiek Nederlandse wetgeving

In Nederland is ervoor gekozen om de bepalingen van de diervoederwetgeving in gelaagde wetgeving onder te brengen. Dit betekent dat alleen de meest algemene bepalingen in een wet in formele zin (de Kaderwet diervoeders) zijn geregeld. Een wet in formele zin is een wet die door het Parlement moet worden goedgekeurd.

De overige bepalingen zijn in een Algemene Maatregel van Bestuur (Besluit diervoeders) en een Ministeriële Regeling (Regeling diervoeders) opgenomen. Het voordeel van deze laatste twee typen wetgeving is dat deze via een eenvoudigere wetgevingsprocedure kunnen worden gewijzigd. De uitvoeringsbepalingen kunnen daardoor sneller worden aangepast dan wanneer alles tot in detail in een formele wet zou zijn geregeld.

1.3.1. Onderscheid mengvoeders en voedermiddelen

In de wetgeving worden zijn voor mengvoeders en voor voedermiddelen aparte regels geformuleerd. De bepalingen van Hoofdstuk 2 van het Besluit diervoeders en in Hoofdstuk 3 van de Regeling diervoeders hebben betrekking op voedermiddelen. De bepalingen in Hoofdstuk 4 van het Besluit diervoeders en in hoofdstuk 5 van de Regeling diervoeders hebben betrekking op mengvoeders.

Mengvoeders zijn gedefinieerd als: “mengsels van voedermiddelen”¹. Voedermiddelen zijn gedefinieerd als: “diervoeders die bestemd zijn om te worden gebruikt voor vervoeding, hetzij als zodanig, hetzij na be- of verwerking, voor de bereiding van mengvoeders voor dieren of als dragers in voormengsels”².

De meeste huisdiervoeders die aan de consument worden verkocht zijn producten die uit meerdere voedermiddelen zijn samengesteld. Op de meeste huisdiervoeders zijn dus de bepalingen voor mengvoeders van toepassing.

1.3.2. Verplichte en facultatieve aanduidingen

De wetgeving maakt onderscheid tussen verplichte en facultatieve aanduidingen op de etiketten. Verplichte aanduidingen moeten op het etiket of geleidedocument worden vermeld. Bij de facultatieve aanduidingen heeft de ondernemer de keuze deze informatie wel of niet te vermelden. De mogelijkheden van de facultatieve aanduidingen zijn in de wetgeving aangegeven.

1.3.3. Dieren, huisdieren en landbouwhuisdieren

In de Kaderwet diervoeders, het Besluit diervoeders en de Regeling diervoeders zijn een aantal definities opgenomen. De belangrijkste definities zijn die van dieren³, huisdieren⁴ en landbouwhuisdieren⁵. Voor de toepassing van regels met betrekking tot etikettering moet per wettelijk voorschrift goed gekeken worden voor welke categorie dieren de betreffende bepaling geldt.

In deze brochure wordt onderscheid gemaakt tussen twee categorieën dieren:

1. dieren, die over het algemeen puur als gezelschapsdier worden gehouden, zoals honden, katten en kleine knaagdieren en siervogels; en
2. dieren, waarbij er redelijkerwijs rekening mee moet worden gehouden dat (de producten van) deze dieren soms worden gegeten, zoals kippen en konijnen.

Voor een goed begrip zullen we uitsluitend de eerste categorie dieren binnen deze brochure aanduiden als gezelschapsdieren. De tweede categorie dieren zullen we aanduiden als hobbydieren. De begrippen gezelschapsdieren en hobbydieren zijn in de wet niet gedefinieerd.

---

¹ [Artikel 1, onder d, Kaderwet diervoeders](#)

² [Artikel 1, onder c, Kaderwet diervoeders](#)

³ [Artikel 1, onder h, Kaderwet diervoeders](#)

⁴ [Artikel 1, onder i, Kaderwet diervoeders](#)

⁵ [Artikel 1, onder h, Regeling diervoeders](#)

2 ALGEMENE REGELS ETIKETTERING

2.1. Niet misleidend

De meest algemene regel is dat het verboden is om diervoeders te etiketteren op een wijze die misleidend kan zijn⁶. Dat is meteen de enige wettelijke bepaling met betrekking tot etikettering die in de Kaderwet diervoeders zelf is opgenomen. Voor alle overige regelgeving wordt verwezen naar het Besluit diervoeders en de (krachtens het Besluit diervoeders vastgestelde) Regeling diervoeders⁷.

2.2. Taal

Voor de Nederlandse markt moeten de aanduidingen op diervoeders in de Nederlandse taal worden aangebracht⁸. Indien het product bestemd is om ook in een andere lidstaat van de Europese Unie op de markt gebracht te worden, dan moeten de aanduidingen ook in de talen worden aangebracht die daartoe door de andere lidstaat zijn gekozen⁹. De aanduidingen moeten goed zichtbaar, duidelijk leesbaar, onuitwisbaar en op deugdelijke wijze zijn aangebracht¹⁰.

2.3. Export naar derde landen

Op diervoeders die bestemd zijn voor export naar derde landen, hoeven de Nederlandse etiketteringsvoorschriften met uitzondering van de voorschriften die voor dieetvoeders gelden, niet te worden gevolgd indien op het etiket is vermeld dat het product voor export bestemd is. Op de verpakking of op het begeleidend document moet de aanduiding 'EXPORT' in hoofdletters worden vermeld. De vermelding moet indien het nettogewicht meer is dan 5 kilogram, in letters van tenminste 2 cm hoogte worden aangebracht. Als het nettogewicht 5 kilogram of minder is, moet de vermelding in letters van tenminste 2 mm hoogte worden aangebracht¹¹. In deze diervoeders mogen onder bepaalde voorwaarden ook toevoegingsmiddelen worden verwerkt die niet in de Europese Unie zijn toegelaten.

2.4. Etiket of geleidedocument

Bij verpakte diervoeders moeten de etiketteringsaanduidingen vermeld worden op de verpakking of op een etiket dat gehecht is aan de verpakking¹². Uitzonderingen hierop zijn aanduidingen op mengvoeder van de diersoort of -categorie, de gebruiksaanwijzing, de analytische bestanddelen en voederwaarde, de samenstelling en de hoeveelheid. Deze mogen ook op een begeleidend document worden vermeld. Bij (enkelvoudige) voedermiddelen mogen etiketteringsaanduidingen altijd op een begeleidend document worden vermeld, ook indien ze verpakt verhandeld worden.

Bij diervoeders en voedermiddelen die in bulk worden afgeleverd moeten de aanduidingen vermeld staan op een document dat de bulkpartij begeleidt. Een uitzondering is gemaakt voor de verkoop van kleine hoeveelheden mengvoeders die rechtstreeks bestemd zijn voor de eindgebruiker. Bij deze voeders mogen de etiketteringsvoorschriften bij het verkooppunt op een duidelijk leesbare mededeling staan¹³.

---

⁶ [Artikel 2, lid 1, onder a, Kaderwet diervoeders](#)

⁷ [Artikel 4, lid 1, onder d, Kaderwet diervoeders](#)

⁸ [Artikel 25, lid 1, Besluit diervoeders](#)

⁹ [Artikel 25, lid 2, Besluit diervoeders](#)

¹⁰ Artikelen [8](#), [13](#) en [18](#), Besluit diervoeders

¹¹ [Artikel 26, lid 2, Besluit diervoeders](#)

¹² [Artikel 20, Besluit diervoeders](#) juncto [artikel 36, lid 1, Regeling diervoeders](#)

¹³ [Artikel 20, onder b, Besluit diervoeders](#)

3 SPECIFIEKE VOORSCHRIFTEN ETIKETTERING

Dit hoofdstuk geeft een overzicht van de voorschriften die specifiek gelden voor diervoeders die uit meerdere voedermiddelen zijn samengesteld. De wettelijke term voor deze voeders is “mengvoeder”.

3.1. Aanduiding soort voer

Op het etiket of begeleidend document van mengvoeder moet het type voeder aangegeven worden¹⁴. Het type voeder moet worden aangegeven met een van de volgende termen:

- volledig diervoeder¹⁵
- aanvullend diervoeder¹⁶
- mineralenmengsel¹⁷
- melassevoeder¹⁸
- volledig kunstmelkvoeder¹⁹
- aanvullend kunstmelkvoeder²⁰
- volledig dieetvoeder²¹
- aanvullend dieetvoeder²²

Mengvoeders voor gezelschapsdieren mogen ook worden aangeduid met de term:

- samengesteld voeder
- volledig samengesteld voeder
- aanvullend samengesteld voeder.²³

Voor mengvoeders, bestemd voor andere gezelschapsdieren dan honden en katten, mag het type voer ook worden aangeduid met louter de term ‘mengvoeder’.²⁴

Naast het type voer moet ook worden aangegeven voor welke diersoort of diercategorie het diervoeder bestemd is.²⁵ De VWA stelt dat deze aanduiding niet vrij gecombineerd mag worden met de benaming van het type voer. De benaming 'volledig hondenvoer' vindt de VWA niet correct omdat de term “hondenvoer” niet in de opsomming van de vorige paragraaf voorkomt. Correcte aanduidingen zijn in dit geval: “samengesteld voeder voor honden”, “volledig samengesteld voeder voor honden”

Voor mengvoeders die uit ten hoogste drie voedermiddelen bestaan is de vermelding van de diersoort niet verplicht. Uit de benaming van deze mengvoeders moet dan wel duidelijk blijken welke voedermiddelen zijn gebruikt.²⁶

---

¹⁴ [Artikel 19, onder a, Regeling diervoeders](#)

¹⁵ [Artikel 1, onder e, Besluit diervoeders](#)

¹⁶ [Artikel 1, onder f, Besluit diervoeders](#)

¹⁷ [Artikel 1, onder g, Besluit diervoeders](#)

¹⁸ [Artikel 1, onder g, Regeling diervoeders](#)

¹⁹ [Artikel 1, onder e en onder h, Besluit diervoeders](#)

²⁰ [Artikel 1, onder f en onder h, Besluit diervoeders](#)

²¹ [Artikel 1, onder e en artikel 38, Regeling diervoeders](#)

²² [Artikel 1, onder f en artikel 38, Regeling diervoeders](#)

²³ [Artikel 23, lid 2, Regeling diervoeders](#)

²⁴ [Artikel 23, lid 1, Regeling diervoeders](#)

²⁵ [Artikel 19, sub b, Regeling diervoeders](#)

²⁶ [Artikel 22, lid 1, Regeling diervoeders](#)

3.2 Toevoegingsmiddelen

In paragraaf 7 van hoofdstuk 5 van de Regeling diervoeders, zijn aanvullende regels opgenomen over de etikettering van mengvoeders waarin toevoegingsmiddelen zijn verwerkt. Deze regels zijn afkomstig uit Richtlijn 70/524/EEG. De bepalingen van artikel 16 van deze ingetrokken richtlijn, blijven op grond van artikel 23 van Verordening (EG) 1831/2003 van toepassing.

Verplichte aanduidingen

Met betrekking tot toevoegingsmiddelen in een samengesteld voeder moeten een aantal aanduidingen worden vermeld²⁷. Of een bepaalde aanduiding verplicht moet worden vermeld, hangt af van het soort toevoegingsmiddel dat is verwerkt. Het is bij andere spoorelementen dan koper bijvoorbeeld niet verplicht om de benaming van het spoorelement te vermelden.

De volgende aanduidingen kunnen –afhankelijk van het soort toevoegingsmiddel dat is verwerkt - verplicht zijn:

- vermelding van de naam van het toevoegingsmiddel,
- het gehalte aan toegevoegde werkzame stoffen²⁸
- het gehalte aan werkzame stoffen op einde garantiedatum²⁹,
- de garantiedatum of de houdbaarheidstermijn³⁰,
- specifieke aanduidingen voor voeders voor huisdieren³¹,
- specifieke aanduidingen voor enzymen³²,
- specifieke aanduidingen voor micro-organismen³³, en
- gegevens over het passend gebruik van het voeder.

Voor welke toevoegingsmiddelen bovengenoemde aanduidingen verplicht zijn, moet aan de hand van artikel 41, Regeling diervoeders worden beoordeeld. Vermelding van gegevens over het passend gebruik van het mengvoeder kan in de vergunningvoorwaarden of toelatingsvoorwaarden van het verwerkte toevoegingsmiddel verplicht zijn gesteld. De vergunning- en toelatingsvoorwaarden kunnen via het Communautair Register worden opgezocht³⁴. De benaming die moet worden gebruikt staat in de vijfde kolom van het register vermeld.

Naast de benaming, mag ook het EG-registratienummer facultatief worden vermeld. Voor micro-organismen en enzymen is vermelding van het E-nummer wel verplicht.

Voor Koper geldt dat de naam van de koperverbinding moet worden genoemd, met daarachter een vermelding van het gehalte aan Cu. De vermelding wordt dan bijvoorbeeld: "Koper(II)sulfaat-pentahydraat, waarvan Cu: 15 mg". Het gehalte aan Cu mag ook tussen haakjes worden vermeld.

Voor Vitamine A, D, en E moeten de naam en het gehalte aan werkzame bestanddelen verplicht worden vermeld.

---

²⁷ [Artikel 41, Regeling diervoeders](#)

²⁸ [Artikel 45, lid 1, Regeling diervoeders](#)

²⁹ Bij vitaminen en anti-oxidanten staat de VWA toe dat, in plaats van het toegevoegde gehalte, het gegarandeerde gehalte aan werkzame stof op einde garantiedatum wordt vermeld.

³⁰ [Artikel 45, lid 3, Regeling diervoeders](#)

³¹ [Artikel 41, onder e, Regeling diervoeders](#)

³² [Artikel 43, Regeling diervoeders](#)

³³ [Artikel 44, Regeling diervoeders](#)

³⁴ [Register Toevoegingsmiddelen](#)

Voor vitamine E moet het gehalte aan vitamine E wordt uitgedrukt in α -tocoferolen. Meestal wordt vitamine E uitgedrukt in internationale eenheden (I.E.), waarbij

1 mg dl-alfa-tocoferylacetaat	= 1 I.E.
1 mg dl-alfa-tocoferol	= 1,1 I.E.
1 mg d-alfa-tocoferylacetaat	= 1,36 I.E.
1 mg d-alfa-tocoferol	= 1,49 I.E.

De aanduiding van Vitamine wordt dan bijvoorbeeld: "Vitamine E, waarvan α -tocoferol: 50 IE". Het gehalte aan α -tocoferol mag ook tussen haakjes worden vermeld.

Voor vitamines moet het toegevoegde gehalte worden vermeld en niet het totale gehalte aan werkzame stoffen. Daarnaast staat de VWA toe dat bij vitaminen, in plaats van het toegevoegde gehalte, het gegarandeerde gehalte aan werkzame stof op einde garantiedatum wordt vermeld.

Bij huisdieren moet de benaming van toevoegingsmiddelen in voorkomende gevallen worden voorafgegaan door de tekst:

- 'oxidatie tegengaande stof';
- 'kleurstof' of 'gekleurd met';
- 'conserveermiddel' of 'geconserveerd met'.

Uitzondering

Bij mengvoeders voor huisdieren in een verpakking met een netto-inhoud van ten hoogste 10 kg kan ervoor worden gekozen om de benaming van kleurstoffen, oxidatietegengaande stoffen en conserveermiddelen te vervangen door de tekst "EG-toevoegingsmiddelen"³⁵.

Toegestane aanduidingen zijn:

- "Gekleurd met EG-toevoegingsmiddelen", "Met EG toegestane kleurstoffen" of "Kleurstof EG-toevoegingsmiddelen"
- "Oxidatietegengaande stof EG-toevoegingsmiddelen" of "Met EG toegestane anti-oxidanten"
- "Geconserveerd met EG-toevoegingsmiddelen", "Conserveermiddel EG-toevoegingsmiddelen" of "Met EG toegestane conserveringsmiddelen" of "Met EG toegestane kleurstoffen, conserveringsmiddelen en anti-oxidanten"

De fabrikant moet desgevraagd wel de benaming van het toevoegingsmiddel aan de afnemer mededelen.

Facultatieve aanduidingen

Indien van spoorelementen, vitamines, provitamines of stoffen met een daaraan analoge werking, de benaming van het verwerkte toevoegingsmiddel wordt vermeld, moet er een officiële analysemethode bestaan waarmee de aanwezigheid van het toevoegingsmiddel kan worden vastgesteld. Deze analysemethoden zijn opgenomen in de bundel analysemethoden³⁶. Vermeld kunnen worden

- de benaming van het toevoegingsmiddel
- het gehalte aan actieve stoffen en de garantiedatum of de houdbaarheidstermijn
- het gehalte aan het element, indien het element een spoorelement is.

Gehalten aan toevoegingsmiddelen mogen niet bij de analytische bestanddelen worden vermeld als bedoeld in hoofdstuk 3.4.

---

³⁵ [Artikel 46, Regeling diervoeders](#)

³⁶ [Bundel analysemethoden van het PDV](#)

De VWA staat toe dat vitamines die tot een vitaminecomplex behoren, met de naam van dat vitaminecomplex mogen worden aangeduid. Vitamine B3 mag dus gewoon worden aangeduid als: "Vitamine B".

3.3. Stikstofhoudende producten

Voor mengvoeders waarin bijzondere stikstofhoudende producten zijn verwerkt, gelden aanvullende voorschriften³⁷. Deze staan aangegeven in de zevende kolom van de bijlage bij Richtlijn 82/471/EEG. Op grond van artikel 23 van Verordening (EG) 1831/2003 zijn een aantal stikstofhoudende producten overgeheveld naar de werkingssfeer van deze verordening. Het gaat om aminozuren, de zouten en analogen daarvan, en ureum en zijn derivaten. De voorschriften voor deze stoffen zoals deze in de zevende kolom van Richtlijn 82/471/EEG waren aangegeven, zijn op grond van artikel 10 van Verordening (EG) 1831/2003 nog steeds van toepassing.

3.4. Analytische bestanddelen

Op het etiket is het verplicht de analytische bestanddelen te vermelden die voor de verschillende voeders staan aangegeven in tabel 1. Daarnaast is het toegestaan een beperkt aantal andere bestanddelen en voedingskenmerken te vermelden. Deze bestanddelen zijn weergegeven in tabel 2. Gehalten aan toevoegingsmiddelen mogen niet bij de analytische bestanddelen worden vermeld. Gehalten aan toevoegingsmiddelen mogen conform hoofdstuk 2 achter de toevoegingsmiddelen worden vermeld. Daarnaast mogen ook andere gegevens worden vermeld, zoals opgenomen op bladzijde 10 onder het kopje "facultatieve aanduidingen"

Voor bepaalde mengvoeders mag het gehalte aan in zoutzuur onoplosbaar as het maximum van 2,2% overschrijden. Het gehalte aan in zoutzuur onoplosbaar as moet in dit geval op het etiket vermeld worden, samen met de aanduidingen uit tabel 1.

---

³⁷ [Artikel 47](#) en [artikel 15](#), Regeling diervoeders

Tabel 1 Verplichte vermeldingen van de analytische bestanddelen					
Type voeder	Hobby Pluimvee	Overige hobbydieren herkauwers	Overige hobbydieren niet-herkauwers	Honden en katten	Overige gezelschapsdieren
Volledige diervoeders	ruw eiwit ruw vet ruwe celstof ruw as methionine	ruw eiwit ruw vet ruwe celstof ruw as	ruw eiwit ruw vet ruwe celstof ruw as	ruw eiwit ruw vet ruwe celstof ruw as	
Aanvullende diervoeders: - mineraal - mengsels	calcium fosfor natrium	calcium fosfor natrium magnesium	calcium fosfor natrium	calcium fosfor natrium	calcium fosfor natrium
Aanvullende diervoeders: - melasse-voeders	ruw eiwit ruwe celstof totaal suikers (saccharose) ruw as	ruw eiwit ruwe celstof totaal suikers (saccharose) ruw as magnesium ($\geq 0,5\%$) ¹	ruw eiwit ruwe celstof totaal suikers (saccharose) ruw as	ruw eiwit ruwe celstof totaal suikers (saccharose) ruw as	ruw eiwit ruwe celstof totaal suikers (saccharose) ruw as
Aanvullende diervoeders - andere	ruw eiwit ruw vet ruwe celstof ruw as calcium ($\geq 5\%$) ¹ fosfor ($\geq 2\%$) ¹ methionine	ruw eiwit ruw vet ruwe celstof ruw as calcium ($\geq 5\%$) ¹ fosfor ($\geq 2\%$) ¹ magnesium ($\geq 0,5\%$) ¹	ruw eiwit ruw vet ruwe celstof ruw as calcium ($\geq 5\%$) ¹ fosfor ($\geq 2\%$) ¹	ruw eiwit ruw vet ruwe celstof ruw as	

¹ Etikettering is verplicht, indien het percentage magnesium, calcium of fosfor hoger is dan het aangegeven percentage.

Tabel 2 Facultatieve vermeldingen van de analytische bestanddelen (voor zover niet verplicht)			
Volledige diervoeders	Aanvullende diervoeders - mineraalmengsels	Aanvullende diervoeders - melassevoeders	Aanvullende diervoeders - andere
vochtgehalte of droge stof ruw eiwit ruw vet ruwe celstof ruw as zetmeel totaal suikers (sacharose) totaal suikers + zetmeel lysine methionine cystine threonine tryptofaan calcium fosfor natrium magnesium kalium	vochtgehalte of droge stof ruw eiwit ruw vet ruwe celstof ruw as lysine methionine cystine threonine tryptofaan magnesium kalium	vochtgehalte of droge stof ruw vet calcium fosfor natrium magnesium kalium	vochtgehalte of droge stof ruw eiwit ruw vet ruwe celstof ruw as zetmeel totaal suikers (sacharose) totaal suikers + zetmeel lysine methionine cystine threonine tryptofaan calcium fosfor natrium magnesium kalium

Daarnaast moet het vochtgehalte van mengvoeders worden aangegeven als het hoger is dan:

- 7% in kunstmelkvoeder en in andere mengvoeders met een gehalte aan melkproducten van meer dan 40%;
- 5% in mineraalmengsels zonder organische bestanddelen;
- 10% in mineraalmengsels met organische bestanddelen³⁸;
- 14% in andere mengvoeders³⁹.

Voor dieetvoeders moeten in aanvulling hierop de analytische bestanddelen en voedingskenmerken vermeld worden uit de kolommen 'essentiële voedingskenmerken' en 'vermeldingen op het etiket' van deel B van de bijlage bij Richtlijn 94/39/EG⁴⁰.

De vermelde analytische bestanddelen moeten gebaseerd zijn op:

- resultaten van uitgevoerde bemonstering en analyse van het mengvoeder zelf en/of
- berekeningen met behulp van de resultaten van uitgevoerde bemonstering en analyse van de in het mengvoeder verwerkte voedermiddelen, rekening houdend met het functioneren van het productieproces en/of
- berekeningen met behulp van bekende gehalten aan analytische bestanddelen in de in het mengvoeder verwerkte voedermiddelen, rekening houdend met het functioneren van het productieproces.

3.5. Samenstelling

Op het etiket of begeleidend document van mengvoeders kunnen de categorieën van de verwerkte voedermiddelen worden vermeld als bedoeld in de bijlage bij Richtlijn 82/475/EEG⁴¹. Voedermiddelen die tot geen enkele categorie behoren, moeten worden aangeduid met een benaming op de lijst met exclusieve benamingen in deel B van de bijlage bij Richtlijn 96/25/EG⁴². Hierbij moeten de voedermiddelen voldoen aan de omschrijvingen en eisen in kolom 3 van de lijst. Indien er voor een ingrediënt geen exclusieve naam van toepassing is, dan moet het voedermiddel worden vermeld met een benaming die de consument niet kan misleiden over de werkelijke aard van het product. Uit de benaming van het product of bijproduct moeten elk de volgende gegevens blijken:

- de oorsprong,
- de gebruikte delen,
- de bewerking, en
- de rijpheid of de kwaliteit.

De voedermiddelen en categorieën van voedermiddelen moeten worden vermeld in afnemende volgorde van hun aandeel in het mengvoer.⁴³

Bij voorverpakte diervoeders die geheel of gedeeltelijk uit GGO's bestaan, moet op het etiket de vermelding "Dit product bevat genetisch gemodificeerde organismen" of "Dit product bevat genetisch gemodificeerd [naam van het ingrediënt]". Bij producten die niet zijn voorverpakt, moeten deze mededelingen bij het verkooppunt worden vermeld.⁴⁴

---

³⁸ [Artikel 25, Regeling diervoeders](#)

³⁹ [Artikel 20, onder b, Regeling diervoeders](#)

⁴⁰ [Artikel 38, onder c en onder d, Regeling diervoeders](#)

⁴¹ [Artikel 30, lid 3, Regeling diervoeders](#)

⁴² [Artikel 30, lid 2, Regeling diervoeders](#)

⁴³ [Artikel 31, Regeling diervoeders](#)

⁴⁴ [Artikel 76 Regeling diervoeders](#) en [artikel 4, lid 6, Verordening \(EG\) nr. 1830/2003](#)

Bij mengvoeders voor huisdieren is het toegestaan de aandacht te vestigen op de aanwezigheid of het lage gehalte van een of meerdere voedermiddelen die voor de eigenschappen van dat voeder van wezenlijk belang zijn. In dat geval moeten het minimum- of maximumgehalte, uitgedrukt in gewichtpercentages van het gebruikte voedermiddel, duidelijk worden aangegeven naast de vermelding van de voedermiddelen respectievelijk de categorieën.⁴⁵

Voor dieetvoeders⁴⁶ moeten in aanvulling hierop op het etiket worden vermeld, de voedermiddelen als bedoeld in de kolom 'vermeldingen op het etiket', in relatie tot de kolom 'essentiële voedingskenmerken' van deel B van de bijlage bij Richtlijn 94/39/EG.

3.6. Gebruiksaanwijzing

Op het etiket of begeleidend document van mengvoeders moet een gebruiksaanwijzing staan die de nauwkeurige bestemming van het voeder aangeeft en een passend gebruik van het voeder mogelijk maakt.⁴⁷ Voor mengvoeders die uit maximaal drie voedermiddelen bestaan, en waarvan uit de benaming duidelijk blijkt welke voedermiddelen zijn gebruikt, is een gebruiksaanwijzing niet verplicht.⁴⁸

Toevoegingsmiddelen

Voor sommige toevoegingsmiddelen gelden specifieke verplichte vermeldingen over het passend gebruik van het mengvoeder. Deze vermeldingen kunnen in de vergunningvoorwaarden of in de toelatingsvoorwaarden van het verwerkte toevoegingsmiddel verplicht zijn gesteld. De vergunning- en toelatingsvoorwaarden kunnen via het Communautair Register worden opgezocht⁴⁹.

Stikstofhoudende producten

Voor mengvoeders waarin bijzondere stikstofhoudende producten zijn verwerkt, gelden aanvullende voorschriften⁵⁰. Deze staan aangegeven in de zevende kolom van de bijlage bij Richtlijn 82/471/EEG. Ook voor stikstofhoudende producten die naar de additievenverordening zijn overgeheveld gelden nog steeds de voorschriften die in de zevende kolom van de bijlage bij Richtlijn 82/471/EEG waren opgenomen.

Eiwitten afkomstig van zoogdieren

Bij diervoeders die eiwit bevatten, dat van weefsel van zoogdieren afkomstig is, moet de vermelding worden aangebracht: 'Dit mengvoeder bevat van weefsel van zoogdieren afkomstig eiwit dat niet aan herkauwers mag worden gevoerd'.⁵¹ Deze verplichting geldt echter niet voor voeders voor gezelschapsdieren. Daarnaast geldt deze verplichting ook niet indien het diervoeder geen ander van weefsel van zoogdieren afkomstig eiwit bevat dan⁵²:

- melk of een melkproduct,
- gelatine,
- dicalciumfosfaat uit ontvette beenderen,
- gedroogd plasma en andere bloedproducten en

---

⁴⁵ [Artikel 32, Regeling diervoeders](#)

⁴⁶ [Artikel 37 t/m artikel 40, Regeling diervoeders](#)

⁴⁷ [Artikel 19, sub c, Regeling diervoeders](#)

⁴⁸ [Artikel 22, lid 1, Regeling diervoeders](#)

⁴⁹ [Register Toevoegingsmiddelen](#)

⁵⁰ [Artikel 15](#) en [artikel 47](#), Regeling diervoeders

⁵¹ [Artikel 20, sub e, Regeling diervoeders](#)

⁵² [Artikel 24, Regeling diervoeders](#)

- gehydrolyseerd eiwit met een molecuulgewicht van minder dan 10.000 dalton, dat voldoet aan elk van de volgende voorwaarden:
  1. het is verkregen uit huiden, afkomstig van dieren die in een slachthuis zijn geslacht, waarbij door een officiële dierenarts een antemortemkeuring is verricht overeenkomstig artikel 5, eerste lid, onderdeel b, van verordening (EG) nr. 854/2004 van het Europees Parlement en de Raad van de Europese Unie van 29 april 2004 houdende vaststelling van specifieke voorschriften voor de organisatie van de officiële controles van voor menselijke consumptie bestemde producten van dierlijke oorsprong (PbEU L 139), en die op grond van die keuring geschikt zijn bevonden om overeenkomstig die verordening te worden geslacht;
  2. het is vervaardigd met gebruikmaking van een productieprocédé waarbij de nodige maatregelen worden getroffen om verontreiniging van de huiden, bedoeld in onderdeel 1. zoveel mogelijk te voorkomen, de huiden worden gepekeld, gekalkt en intensief gewassen en het materiaal vervolgens wordt blootgesteld aan een pH van meer dan 11 gedurende meer dan 3 uur bij een temperatuur van meer dan 80 °C, en de huiden daarna een hittebehandeling ondergaan bij meer dan 140 °C gedurende 30 minuten bij een druk van meer dan 3,6 bar
  3. het is afkomstig uit een inrichting dat een programma inzake interne controles uitvoert⁵³.

Vismeeel, bloedproducten en dicalciumfosfaat/tricalciumfosfaat

In de TSE Verordening is het verboden om een aantal producten te verwerken in diervoeders voor landbouwhuisdieren. Voor niet-herkauwende landbouwhuisdieren wordt een uitzondering gemaakt wanneer aan een aantal voorwaarden is voldaan. Eén van deze voorwaarden is telkens dat op het etiket een vermelding moet komen te staan die de gebruiker moet waarschuwen tegen het gebruik van dit voer bij herkauwers. Voor gezelschapsdieren geldt deze verplichting niet. Op de etiketten van mengvoeders voor hobbydieren moeten indien van toepassing de volgende mededelingen worden geplaatst:

- "Bevat vismeel – niet geschikt voor vervoeding aan herkauwers."
- "Bevat dicalciumfosfaat/tricalciumfosfaat van dierlijke oorsprong – niet geschikt voor vervoeding aan herkauwers"
- "Bevat bloedproducten – mag niet aan herkauwers worden vervoerd"⁵⁴.

Dieetvoeders

Op het etiket van dieetvoeders moet in aanvulling op het bovenstaande in de gebruiksaanwijzing worden vermeld:

- de aanduidingen die in deel B van de bijlage bij richtlijn 94/39/EG zijn opgenomen;
- een advies over de samenstelling van het dagrantsoen bij aanvullende dieetvoeders⁵⁵;
- de aanbevolen minimum- en maximum gebruiksduur of een preciezere gebruiksduur⁵⁶.

Indien in de kolom 'andere vermeldingen' in deel B van de bijlage bij Richtlijn 94/39/EG niet wordt vermeld: 'Aangeraden wordt om vóór gebruik een dierenarts te raadplegen' of 'Aangeraden wordt om vóór gebruik of vóór verlenging van de gebruiksduur een dierenarts te raadplegen', moet op het etiket van het dieetvoeder worden vermeld: 'Aangeraden wordt om vóór gebruik een specialist te raadplegen'.⁵⁷

⁵³ [Artikel 10, Regeling diervoeders](#)

⁵⁴ [Artikel 68, Regeling diervoeders](#) en [bijlage IV van Verordening \(EG\) nr. 999/2001](#)

⁵⁵ [Artikel 39, Regeling diervoeders](#)

⁵⁶ [Artikel 38, lid 1, onder d, onder 2°, en lid 3, Regeling diervoeders](#)

⁵⁷ [Artikel 38, lid 1, sub e, Regeling diervoeders](#)

Claims mogen geen betrekking hebben op eigenschappen inzake het voorkomen, behandelen of genezen van een ziekte⁵⁸!

3.7. Referentienummer en garantie- en productiedatum

Op mengvoeders moet een referentienummer en een garantiedatum worden vermeld⁵⁹. Deze datum moet als volgt worden aangegeven:

- 'te gebruiken vóór' gevolgd door de datum (dag, maand en jaar) in geval van microbiologisch zeer bederfelijke mengvoeders⁶⁰;
- 'bij voorkeur te gebruiken vóór' gevolgd door de datum (dag indien gewenst, maand en jaar) voor overige mengvoeders.⁶¹

Indien er ook een garantiedatum moet worden weergegeven, omdat er bepaalde toevoegingsmiddelen in het mengvoeder zijn verwerkt, dan mag alleen de datum worden aangegeven die het eerst zal verstrijken⁶². Als garantiedatum wordt de uiterste datum genomen, waarbij het voeder zijn specifieke eigenschappen behoudt, indien het in passende omstandigheden wordt bewaard⁶³.

De garantiedatum en het referentienummer mogen buiten het daarvoor bedoelde kader worden weergegeven. In het kader moet wel worden vermeld waar deze aanduidingen wel zijn te vinden⁶⁴.

Op het etiket of begeleidend document mag een aanduiding van de fabricagedatum worden vermeld⁶⁵. De fabricagedatum zelf mag niet worden vermeld, maar moet op de volgende manier worden aangeduid: "Gefabriceerd .... (aantal dagen, maanden of jaren) vóór de aangegeven datum van minimumhoudbaarheid." Indien de garantiedatum op het etiket buiten het daarvoor bedoelde kader staat aangegeven, dan moet bij deze zinsnede worden vermeld waar op de verpakking de garantiedatum is vermeld⁶⁶. De aanduiding van de fabricagedatum moet wel binnen het kader worden geplaatst.

3.8. Hoeveelheid

De hoeveelheid mengvoeder moet op de volgende wijze worden aangegeven:

- het netto volume of nettogewicht voor vloeibare producten;
- het nettogewicht voor niet-vloeibare producten⁶⁷.

De aanduidingen moeten worden weergegeven in cijfers, gevolgd door de naam of het symbool van de meeteenheid.

De hoeveelheid mag buiten het daarvoor bedoelde kader worden weergegeven. In het kader moet wel worden vermeld waar deze aanduiding wel te vinden is.

---

⁵⁸ [Artikel 29, onder b, onder 2, Regeling diervoeders](#)

⁵⁹ [Artikel 19, onder e en f, Regeling diervoeders](#)

⁶⁰ [Artikel 34, lid 1, sub a, Regeling diervoeders](#)

⁶¹ [Artikel 34, lid 1, sub b, Regeling diervoeders](#)

⁶² [Artikel 34, lid 2 en artikel 45, lid 3, Regeling diervoeders](#)

⁶³ [Artikel 34, lid 3, Regeling diervoeders](#)

⁶⁴ [Artikel 36, lid 4 en 5, Regeling diervoeders](#)

⁶⁵ [Artikel 26, onder e, Regeling diervoeders](#)

⁶⁶ [Artikel 35, lid 1, Regeling diervoeders](#)

⁶⁷ [Artikel 19, onder d, Regeling diervoeders](#)

3.9. Naam verantwoordelijke bedrijf en registratie- of erkenningsnummer

Op het etiket moeten de naam en de vestigingsplaats van het hoofdkantoor staan van de ondernemer die verantwoordelijk is voor de etikettering. Ook moet het erkenningsnummer van dit bedrijf worden vermeld⁶⁸. Als verantwoordelijke kunnen worden opgevat: fabrikant, verpakker, importeur, verkoper of dealer, al naar gelang hoe de afspraken tussen deze partijen worden gemaakt.

De VWA geeft geen registratienummers af. Bedrijven die niet hoeven te worden erkend, beschikken dus niet over een registratie of erkenningsnummer. Het registratienummer van het PDV mag worden vermeld. Wanneer het ontbreken van een registratienummer van de VWA bij export van diervoeders tot problemen leidt, kan dit bij het PDV of de VWA worden gemeld.

3.10 Overige facultatieve vermeldingen mengvoeder

Het is, naast de bovengenoemde vermeldingen, toegestaan de volgende aanduidingen op het etiket te vermelden:

- de prijs van het product⁶⁹;
- de handelsnaam of het handelsmerk van het product⁷⁰;
- de naam van het land waar het mengvoeder geproduceerd is⁷¹;
- de vermelding betreffende de toestand waarin het mengvoeder zich bevindt of de bijzondere behandeling die het heeft ondergaan⁷²;
- kenmerk of handelskenmerk van firma die verantwoordelijk is voor de etikettering;
- de naam van de bereider en de plaats van de bedrijfseenheid waar het mengvoeder is geproduceerd (als deze firma niet verantwoordelijk is voor de etikettering)⁷³.

Andere gegevens zijn op het etiket of begeleitend document toegestaan, mits ze:

- objectief, meetbaar zijn en bewezen kunnen worden;
- de koper niet kunnen misleiden;
- duidelijk gescheiden van de verplichte vermeldingen vermeld worden⁷⁴.

Voor dieetvoeders gelden daarnaast de regels in hoofdstuk 4.6. Medicinale claims zijn verboden.

---

⁶⁸ [Artikel 21, Regeling diervoeders](#)

⁶⁹ [Artikel 26, sub a, Regeling diervoeders](#)

⁷⁰ [Artikel 26, sub b, Regeling diervoeders](#)

⁷¹ [Artikel 26, sub c, Regeling diervoeders](#)

⁷² [Artikel 26, sub d, Regeling diervoeders](#)

⁷³ [Artikel 28, Regeling diervoeders](#)

⁷⁴ [Artikel 29, Regeling diervoeders](#)

VOORBEELDETIKETTEN HOBBY- EN GEZELSCHAPSDIEREN

Minimaal voorgeschreven etiketteringsvoorschriften

3.1	Volledig diervoeder voor honden of katten	Inhoud = of < 10 kg
3.5	Rijk aan kip, met rijst	
3.5	Samenstelling: Vlees en dierlijke bijproducten (kip minimaal 14%), granen (rijst minimaal 4%), plantaardige bijproducten, oliën en vetten, mineralen	
3.6	Gebruiksaanwijzing: Voor aanbevolen hoeveelheden per dag, zie voedingstabel.	
3.4	Gemiddelde analyse: Ruw eiwit: 9,0 %, ruw vet: 6,0 %, ruwe celstof: 0,5%, ruwe as: 2,2%, vocht 73%	
3.2	Toegevoegd per kg voer: Vitaminen: A: 13.500IE, D: 1.350 IE, E: 50 mg, waarvan 50 IE α -tocoferol Koper(II)sulfaat-pentahydraat, waarvan Cu: 15mg Met EG toegestane kleurstoffen en conserveringsmiddelen*,	
3.8 3.7	Referentienummer en te gebruiken vóór: zie bovenkant verpakking	
3.9	Van Zuidhoren BV Lemmer Registratienummer: 12345	

*Indien de consumentenverpakking groter is dan 10 kilogram, dan moeten de afzonderlijke namen van de kleurstoffen en conserveermiddelen op het etiket worden vermeld.

Minimale etiketteringsvoorschriften + eventuele aanvulende gegevens

3.1	Volledig diervoeder voor honden of katten Inhoud > 10 kg
3.5	Rijk aan kip, met rijst
3.5	Samenstelling: Kippenvlees (minimaal 14 %), kippenlever, rijst (minimaal 4%), cellulosevezels, zonnebloemolie, visolie, Fructo-Oligo-Sachariden, mineralen
3.6	Gebruiksaanwijzing: Voor aanbevolen hoeveelheden per dag, zie voedingstabel.
3.4	Gemiddelde analyse: Ruw eiwit: 9,0 %, ruw vet: 6,0 %, ruwe celstof: 0,5%, ruwe as: 2,2%, vocht 73%
3.2	Toegevoegd per kg voer: Vitaminen: A: 13.500IE, D: 1.350 IE, E: 50 mg, waarvan 50 IE α -tocoferol B2, B12 , Kleurstof: Brilljantzuurgroen BS (Lissamine green) (E142) Conserveermiddel: Sorbinezuur (E 200) Oxidatietegengaande stof: L-Ascorbinezuur (E 300) Koper(II)sulfaat-pentahydraat, waarvan Cu: 15mg Mangaan (Vermelde gehalten aan vitamines betreffen de gehalten die minimaal aanwezig zijn op het einde van de garantiedatum)
3.8	
3.7	
3.9	Referentienummer en te gebruiken vóór: zie bovenkant verpakking
	Van Zuidhoren BV Lemmer Registratienummer: 12345

3.1	Volledig diervoeder voor cavia's en hamsters
	Samenstelling:
3.5	granen, plantaardige bijproducten, oliën en vetten, mineralen.
	Gebruiksaanwijzing:
3.6	Per dag: 35 gram voor cavia's en 10 gram voor hamsters
	Toegevoegd per kg voer:
3.2	Vitaminen: A: 13.500IE, D: 1.350 IE, E: 50 mg, waarvan 50 IE α -tocoferol, Kleurstof EG-toevoegingsmiddelen, Koper(II)sulfaat-pentahydraat, waarvan Cu: 15mg.
3.7	Referentienummer, inhoud en te gebruiken vóór: zie onderkant verpakking
3.8	
3.9	Van Zuidhoren BV Lemmer Registratienummer:12345

3.1	Volledig diervoeder voor (dwerg)konijnen*
	Samenstelling:
3.5	granen, plantaardige bijproducten, oliën en vetten, mineralen.
	Gebruiksaanwijzing:
3.6	25 gram voer per kg lichaamsgewicht per dag
	Gemiddelde analyse:
3.4	ruw eiwit: 9,0%, ruw vet: 6,0%, ruwe celstof: 0,5%, ruwe as: 2,2%
	Toegevoegd per kg voer:
3.2	Vitaminen: A: 13.500IE, D: 1.350 IE, E: 50 mg, waarvan 50 IE α -tocoferol, Kleurstof EG-toevoegingsmiddelen, Koper(II)sulfaat-pentahydraat, waarvan Cu: 15mg.
3.7	Referentienummer, inhoud en te gebruiken vóór: zie zijkant verpakking
3.8	
3.9	Van Zuidhoren BV Lemmer Registratienummer:12345

*Dit etiket is opgesteld in afwachting van overleg met het ministerie van Landbouw en de Voedsel en Warenautoriteit. Dit overleg heeft ten doel om tegemoet te komen aan een eenduidiger begrip van de wettelijke kaders ten aanzien van hobbydieren.

3.1	Volledig diervoeder voor hobbypluimvee*
	Samenstelling:
3.5	granen, plantaardige bijproducten, vlees en dierlijke bijproducten, vis en -bijproducten, oliën en vetten, mineralen
	Gebruiksaanwijzing:
3.6	Voor aanbevolen hoeveelheid per dag, zie voedingstabel
	Gemiddelde analyse:
3.4	Ruw eiwit: 9,0%, ruw vet: 6,0%, ruwe celstof: 0,5%, ruwe as: 2,2%, Methionine: 0,05%
	Toegevoegd per kg voer:
	Vitaminen:
3.2	A: 13.500IE, D: 1.350 IE, E: 50 mg, waarvan 50 IE α-tocoferol, Zeaxanthine (E 161h), Koper(II)sulfaat-pentahydraat, waarvan Cu: 15mg
	Referentienummer, inhoud en te gebruiken vóór: zie achterkant verpakking
3.7	
3.8	
	Van Zuidhoren BV
3.9	Lemmer Registratienummer:12345
	Dit product bevat genetisch gemodificeerd soja.
3.5	Bevat vismeel en dicalciumfosfaat/tricalciumfosfaat van dierlijke oorsprong – niet geschikt voor
3.6	vervoeding aan herkauwers.

*Dit etiket is opgesteld in afwachting van overleg met het ministerie van Landbouw en de Voedsel en Warenautoriteit. Dit overleg heeft ten doel om tegemoet te komen aan een eenduidiger begrip van de wettelijke kaders ten aanzien van hobbydieren.